

КЪУМПЫЛ Мурат:

«Анахь псэуплэ цыклуми ищыклагъэр зэкIэ илэн фае»

«Линие занклэм» икIэуххэм атегъэпсы-хъагъэу Адыгэ Республикам и Лышъхъэу Къумпыл Мурат Шэуджэн районым и Заревскэ къоджэ псэуплэ хэхьэрэ къутырэу Чернышевым щылагъ пшъэр-лъэу афишлыгъэхэр гъэцэкIагъэ зэрэхъу-хэрэр ыплъэкIун-хэм пае.

Ащ щыпсэухэрэм ащыщыбэмэ лъэлукIэ Лышъхъэм зыкъыфа-гъээзэгъагъ, анахъу ахэр зы-гъэгумэкIыхэрэр социальнэ ыкIи инженер инфраструктурэр ары.

Юфгыбоу къалэтыгъэхэм нахъ икъоу зашчыгъэгъозэным пае АР-м и Лышъхъэ социальнэ мэхъанэ зилэ псэолъэ зауIэмэ ащылагъ, къутырым изетегъэ-псыхъанкIэ юфхэр зэрэкIохэрэм нэлъасэ зыфишлыгъ. Ащ игъу-сагъэх Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарож-нэр, АР-м и Премьер-министр-э ипшъэрылхэр зыгъэцэкIагъ КIэрэщэ Анзаур, АР-м юфшIэ-нымрэ социальнэ хэхъоны-гъэмрэкIэ иминистрэу Мырзэ Джанбэч, АР-м культурэмкIэ иминистрэу Аульэ Юрэ, АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэ ипшъэрылхэр зыгъэцэкIагъ Евгений Лебеде-выр, АР-м псэолъэшIынымкIэ и Министерствэ ипашэ игуадзэу Лафышъэ Рэмэзан, АР-м мэхъ-хэмкIэ и ГъэорышIаплэ ипашэу Былымыхъэ Рэщид, АР-м и

Сурэтыр: А. Гусев.

Сурэтыр: А. Гусев.

Лышъхъэ и Контрольнэ гъэорышIаплэ ипашэу Бузэрэ Игорь, Шэуджэн районым ипашэу Аульэ Рэщид, къоджэ псэуплэ-хэм ялэшъхъэтетхэр.

Пстэуми апэу зэкIопIагъэхэр гурыт еджаплэу N 8-р ары. Ащ кIэлэцIыкIу 90-рэ щеджэ. 1965-рэ илъэсым унэр ашIыгъагъ, игъэкIотыгъэ гъэцэкIэжыны ищы-кIагъ. АР-м и Лышъхъэ пшъэ-рылхэр зэрафишлыгъэм тетэу федеральнэ программэу «Гъэ-сэныгъэм ихэхъоныгъ» зыфи-лорэм ар хагъэхъанэу унашъо

ашIыгъ, мы илъэсым а еджаплэм игъэцэкIэжыны рагъэжъэшт. Ащ нэмыкIэу шагум спорт джэгуплэ шагъэпсышт, къызэрэшIы-хъагъэри зэблахъушт. Еджаплэм къыплъулъ чIыплэр нахъ агъэ-кIэрэкIэшт: жы хъугъэ чыг-хэр раупкIыштых, кIэхэр агъэ-тысхъащтых. Къутырым ичIы-плэхэу цыфхэр зыщытезекIу-хъэхэрэри агъэкIэрэкIэштых, кIэлэцIыкIу джэгуплэхэр ашIы-штых — общественнэ чIыплэхэр джырэ уахътэм диштэу агъэ-псыштых. Гъогухэр гъэцэкIэ-

жыгъэнхэмкIэ, транспортыр къыдахъэу шIыгъэнымкIэ унэ-шъо гъэнафагъэхэр Лышъхъэм афишлыгъэх.

«Анахь псэуплэ цыклуми ищыкIагъэр зэкIэ илэн фае. ЮфшIэнхэр зэкIэ зэхэубытагъэу зэдэкIонхэу щыт: социальнэ псэуалъэхэм, инженер инфра-структурэм, гъогухэм ягъэцэ-кIэжыны, урамхэм якъэгъэнэ-фын. Республикэм ихэхъоны-гъэ игугъу тшIы зыхъукIэ къуа-джэ, станицэ пэпчъ щыIэкIэ-псэукIэ тэрэз дэпIын зэрэфаер

ары тыкъызыпкъырыкIынэу щытыр», — къылуагъ Къумпыл Мурат.

Шэуджэн районым ипашэу къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, мы илъэсым къутырыр федеральнэ программэм хэхъащт, ащ ишIуа-гъэкIэ урамэу СоветскэмкIэ метрэ 1100-рэ хуэрэ лъэсрыкIо гъогур агъэпкIэшт. А урам дэдэм тет унэу почтэр зычIэ-тыщтыр агъэцэкIэжыны. Лышъ-хъэм юфшIэнхэр зэрэкIохэрэр

(ИкIуэх я 3-рэ нэклуб. ит).

ШэпхъакIэхэм адиштэу агъэпсыгъ

Лъапкъ проектэу «Демография» зыфилорэр агъэцаклэзэ, IофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ гупчэхэм япшъэрылхэр фэ-шхъафхэу, шэпхъакIэмэ атетхэу кадрэхэр зыщагъэхьа-зырхэрэ гупчэ мэхъужьых.

Ахэр экономикэм зэ-хьокIыныгъэу фэхъухэрэм, IофшIэнIэ чыплэхэм Iофы-гуакIэу къащырахъыжъ-хэрэм нахь афитегъэпсы-хьагъэх. КъулыкъушIаплэр зычIэт унэм изакъоп, Iо-фэу агъэцаклэрэр зэрэ-псаоу зэрахъокIы.

Ащ фэдэ зэблэхъу-ныгъэхэр зыщашыгъэмэ ащыщ Адыгэ Республикэм IофшIэн ягъэгъотыгъэ-нымкIэ и Гупчэ икътамэу Тэхьутэмыкьюе районым щыIэр, ащ илэжъакIэ икIы-гъэ ильэсым икIэхуым ехъулэу нэмыкI шыпкъэ хъугъэ.

Технологическэ инно-вациеу щылэхэр агъэфе-дэхэзэ цыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ екло-лакIэхэр къагъотыгъэх, IофшIэн лъыхъухэрэмрэ ар язытыхэрэмрэ зэрэщэ-лэнхэ аплэкIы. Ащ фэ-дэ шыклэм мы ильэсым иапэрэ мафэхэм къаще-гъэжъагъэу тыхъагъэх.

— Кадрэхэм япхыгъэ къулыкъушIэхэр ары Iоф-шIэнIэ чыплэ зилэхэм джы Iэпылэгъу афэхъухэ-рэр. Электроннэ шыклэм тетэуи IофшIаплэ къязы-тыхэрэм IофышIэхэр къа-фагъотынхэ амал ялэ

хъугъэ, ахэм афэгъэзэ-гъэ упчIэжъэгу къулы-къушIэхэр Iоу гошыгъэх: зыхэр IофшIэн къязыты-рэмэ, адрэхэр лъыхъухэ-рэмэ афэгъэзагъэх, — **къыщалотагъ АР-м Iоф-шIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ и Гупчэ.**

Ведомствэм къызэра-щалыагъэмкIэ, псэолъэ-шыным, сатыум, псауны-гъэм икъэухъумэн ыкIи гъэсэныгъэм алъэныкьо-кIэ лэжъэнхэ зыпэкIыщт IофышIэхэр ары тапэ-кIэ нахь зыщыщIэнхэу Адыгэ Республикэм ща-гъэнафэрэр.

МэкъэгъэIу

Адыгэ Республикэм лъапкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ ти-лъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэм-кIэ и Комитет бухгалтер ищыкIагъ.

«ЭкоЦентрэм» къеты

Пыдзэфэ кубометрэ мин 23-рэ дащыгъ

ИльэсыкIэ мэфэкI мафэу кIуагъэхэм шьолъыр опера-торым зэпыу имылэу Iоф ышлагъ. Техникэ зэфэшхьаф 65-мэ пыдзэфэ кубометрэ мин 23-рэ дащыгъ.

— *ИльэсыкIэ зыгъэ-псэфыгъо мафэхэм сы-дигъокIи хэкIыр нахьыбэ мэхъу, — къылуагъ ООО-у «ЭкоЦентрэм» и Адыгэ шьолъыр къутамэ ипа-щэу Алыбэрд Налбий. — Ау 2023-рэ ильэсым иапэрэ мафэхэр ащ фэ-дагъэхэп: гъэрэкIо мыщ фэдэ иуахътэ егъэпша-гъэмэ, ильэсыкIэу къи-*

хьагъэм иапэрэ мафэ-хэм пыдзафэу дащыгъэр а пчъагъэм фэдиз Iюми ухэкъошIтэп (тонн мини 3-м Iлахъэ). Хэушхъа-фыкIыгъэ чыплэхэм пы-дзафэхэр ащаратэкъун зэрэфаем цыфхэм екло-лакIэу фыряIэр бэкIэ нахьышIу зэрэхъугъэр нафэ ыкIи ащ лъэшэу тегъэгъушIо.

Ащ имызакъоу, мэфэкI мафэхэм диспетчер къу-лыкъум ыкIи шьолъыр операторым икол-гупчэ зэпымыоу Iоф ашлагъ, цыфхэм къытеохэрэм яуп-чIэхэм джэуапхэр ара-тыжыгъэх.

ООО-у «ЭкоЦентрэм» и Адыгэ шьолъыр къу-тамэ ипресс-къулыкъу.

Адыгэкъалэ ипащэ хадзыгъ

Народнэ депутатхэм якъэлэ Совет изичэзыу я VII-рэ сес-сие муниципальнэ образованиеу «Адыгэкъалэ» ипащэ тыгъуасэ щыхадзыгъ.

Хэдзыныр зэпхыгъагъэр джырэкIэ Адыгэкъалэ ипащэу Лыхэсэ Махъмуд ежъ ишIоигъоныгъэкIэ илэнатIэ къызэ-ригъэтIылыжыгъэр ары. Тыгъуасэ щылэгъэ зэхэсыгъом ари хэлэжъагъ.

Къэлэ Советым итхьаматэу ТIэшъу Аскер сессиер зэрищагъ. Ащ иIофшIэн джащ фэдэу хэлэжъагъэх Адыгэ Рес-публикэм и Комитетэу чыплэ зыгъэ-IорышIэжынымкIэ къулыкъухэм адэ-лажъэрэм итхьаматэу, муниципальнэ образованиеу «Адыгэкъалэ» ипэщэ IэнатIэ Iуагъэхъаштым икъыхэхын фэ-гъэзэгъэ комисиим итхьаматэу КIэды-кIое Руслъан, Теуцожь районым ипро-курорэу Антон Лебедевыр, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат-хэу Мыгу Адамрэ Джанхъот Аслъанрэ.

Комисиим Адыгэкъалэ ипэщэ Iэна-тIэкIэ нэгъыритIу ыгъэнэфэгъагъ — Хъач-мамукъо Азэмадрэ Хъуадэ Айдымыррэ. Депутатхэм шъэф мэкъэтынкIэ къалэм

ипащэ хадзыгъ. Сессиим хэлэжъэгъэ депутат 14-ми амакъэ Хъачмамукъо Азэмадрэ, джырэ нэс Теуцожь районым ипащэу щытыгъэм, фатыгъ.

Пащэу хадзыгъэм иполномочиехэм яплалъэ ильэси 5 мэхъу. Джырэ пащэу Лыхэсэ Махъмуд иполномочиехэм яплалъэ зыкIыкIэ, щылэ мазэм и 24-м къы-щегъэжъагъэу ащ ипшъэрылхэр зэри-гъэцэкIэщтхэмкIэ къалэм иадминистра-ции ипресс-къулыкъу макъэ къыгъэлугъ.

— *Хъачмамукъо Азэмадрэ пащэу зэ-рэхадзыгъэмкIэ сыгу къызделэу сыфэ-гушIо, Адыгэкъали, ащ щыпсэухэрэми апае гъэхъагъэхэр ышIынэу сыфэлъаю. Ар къызэрэдэхъуштым сицыхъэ тель, — къылуагъ Лыхэсэ Махъмуд.*

Шъугу къэтэгъэкIыжы, Хъачмамукъо Азэмадрэ ильэс 52-рэ ыныбжъ, 2010-рэ ильэсым къыщегъэжъагъэу 2023-рэ ильэ-сым нэс Теуцожь районым пэщэныгъэ дызэрихъагъ.

Хъачмамукъо Азэмадрэ Шамсудин ыкIор 1970-рэ ильэсым бэдзэогъум и 4-м къуаджэу ПэнэжыкIуае къыщы-хъугъ. ЛэжъэкIо Быракъ Плъыжыым иорден къызыфагъэшьошэгъэ Пшызэ аграр университетыр 1993-рэ ильэсым къылухыгъ. Iахъзэхэлъ обществэу «Пэ-нэжыкIыкIое гъомылэпхъэшI комбинатим» имастерэу IофшIэныр ыублагъ. 2004-рэ ильэсым къыщегъэжъагъэу Iахъзэхэлъ обществэу «Кубаньэнерго» икътамэ инженерэу щылэжъагъ. 2007-рэ ильэсым игъэтхапэ къыщегъэжъагъэу муниципаль-нэ образованиеу «Теуцожь районым» иадминистрации ипащэ иапэрэ гуадзэу щытыгъ. 2010-рэ ильэсым ищылэ мазэ къыщыублагъэу Теуцожь районым ипа-щэ ипшъэрылхэр ягъэцэкIагъэх, 2011-рэ ильэсым итыгъэгъазэ къыщегъэжъа-гъэу а районым ипэщагъ. Унагъо иI, сабыищ епIу.

Адыгеим телевизорхэр къыщыдагъэкIых

Тэхьутэмыкьюае дэт хьызмэтшIаплэу ООО-у «Новатек» зыцIэр Адыгэ Республикэм и Гупчэу «Мой Бизнес» зы-филорэм дэлэжъэрэ компаниехэм ащыщ.

Мызэу, мыIоу Гупчэм мы хьызмэт-шIаплэм ишIуагъэ ригъэкIыгъ.

Бизнес гукъэкIэу илэхэр ыгъэцэкIэж-хэзэ, непэ ащ телевизорхэр къыдигъэ-кIыхэу ыкIи IуигъэкIыхэу ыублагъ. АщкIэ

IэкIыб къэралхэм къарашырэ товархэм язэблэхъун фэгъэхыгъэ Iофтхьабзэу хэгъэгум щырекIокIырэм хьызмэтшIаплэр хэлэжъэ.

— Цыфхэм анахъэу ящыкIагъэр зэ-ригъашIэзэ, Iэмэ-псымэ анахъ дэгъухэр зэриIэр къызфигъэфедзэзэ ООО-у «Но-ватек» зыцIэ компаниер сатыу бэдзэрым щынэкъокъон ыкIи ипродукциие къыщи-гъэлъэгъон елъэкIы, мызыгъэгум теле-визорхэр зэрэпсаоу Адыгэ Республикэм щаугъошIтых, — **къалотагъ Гупчэу «Мой Бизнес» зыфилорэм иIофышIэхэм.**

ЗэрыгIэкIэхэрэ машинэхэу бюджет классыцIэ зилэхэри мы хьызмэтшIаплэм къыщашIых. Компаниим пшъэрылхэу илэр цыфхэм анахъ ящыкIэгъэ продук-циеу Iэрыфэгъу афэхъурэм икыдэгъэ-кIын дэлэжъэгъэныр ары.

КЪУМПИЛ Мурат:

«Анахь псэуплэ цыклым ищыклагьэр зэклэ илэн фæе»

(Икълух).

зэригъэлъэгъу. «Почта России» зыфилорэм икьутам ар епхыгъу шытынымклэ пшэрылхэр афишылгъэх.

Хэушхъафыкыгъу ыналэ зытыридагъэхэм ащыц культурэм и Унэу мыщ дэтымрэ ащ хэт тхылъеджаплэмрэ. 1964-рэ илэсым а унэр ашлыгъагъ, игъэклотыгъэ гъэцкълэжын зыкли рашылагъэп. Чыплэ администрацием кызыретыгъэмклэ, проект-сметэ документациер хъазыр, 2024-рэ илэсым ар агъэцкълэжыщт лъэпкъ проектэу «Культурэм» диштэу.

Лышхъэм культурэм и Унэу цыфхэм зэлуклэгъу шадырилагъ. «Зыщыпсэухэрэ кьутырым фэ-гумэкырэ цыфхэу «линии занкълэмклэ» зыкысфазыгъэзагъэхэм инэу сафэраз. Псэуплэу Кужорскэм епхыгъэу лфыгъуу блэкыгъэ «линии занкълэмклэ» кьалэтыгъагъэхэр зэшлохыгъэ хъугъэх. Республикэм ипсэуплэ пэпчъ шылэклэ тэрэз цыфхэм шырлэным тэрклэ мэхъаншхо илэу шыт. Муниципалитетми федеральнэ гупчэм, шольыр программэхэм кьатырэ амалхэр кызыфигъэфедэнхэ, нахь чанэу ахэм зэрэхэлэжыщтым ыналэ тыригъэтын фæе. Джащыгъуу клэушылхэм такыфэкълон, игъорыгъозэ цыфхэм ящылэклэ нахьышу тшын тлэкълыщт», — кьылуагъ Къумпил Мурат.

Социальнэ лфыгъохэм атегушылагъэх

Зэлуклэгъуу илэхъан кьутырым щыпсэухэрэр анахь лъэшэу зыгъэгумэкырэ лфыгъохэм ыкли зэшлохыклэу ахэм афэхъушхэм атегушылагъэх. Ахэм зыклэ ащыц кьутырым псыр зэрэлэклахэрэр: псыуцуплэ шлыгъэн, илэс 40-клэ

Сурэтыр: А. Гусев.

узэкълэбэжымэ псырыкълэ хьытыоу шылагъэр зэрэпсаоу гъэкълэжыгъэн зэрэфаем аналэ тырадзагъ. Адыгеим и Лышхъэ а лфыгъом изэшлохын ежы шхъэкълэ лыплъэнэу ыгъэгъагъэх.

Адыгэ Республикэм псэолъэшынимклэ и Министерствэрэ муниципалитетым ипашэхэмрэ а лъэныкъомклэ лфотхъабзэу рахъухъагъэхэм кьатегушылагъэх ыкли 2024-рэ илэсым псылыгъыпэм ишын фежъэнхэу кьагъэгъагъэх. Ащ пæ лъэпкъ проектэу «Псэуплэр ыкли кьэлэ шылэклэр» зыфилорэм хэхъэрэ шольыр программэу «Псы кьабзэр» зыцлэм муниципалитетыр хагъэуцагъ. Ащ нэмыклэу программэу «Къуаджэхэм хэхъоныгъэ ягъэшлыгъэныр» зыфилорэм кьыдыхэлъытагъэу километри 7,2-рэ зыкыхъэгъэщт псырыкълэу шлыгъэным пæе проект-сметэ документациер зэхагъэуцогъах.

Гъогухэм языхтети кьутырым щыпсэухэрэр егъэгумэкых.

Чернышевыр Хьакурынэхъаблэрэ Мыекъуапэрэ зэряпхыгъэщт транспортым, общественнэ чыплэхэр зэтэгъэпсыхъэгъэнхэм, чыгыжхъэр иупкыгъэнхэм, коммуникациеу уцыжхъэм зэ-лэуытыгъэхэр укъэбзыгъэнхэм, урамхэр икьоу нэфынэнхэм япхыгъэ лфыгъохэр кьалэтыгъэх. Хэушхъафыкыгъуу зытегушылагъэхэм ащыц социальнэ инфраструктурэм ихэхъоныгъэ. Ащ пæ Адыгеим и Лышхъэ псэолъэу заулэ кьыкълухъагъ, цыфхэм гушылэгъу зафэхъум унашъоу аштагъэхэм ащигъэгъозагъэх. Еджаплэм игъэкълэжын, спортивнэ ыкли клэлэцыкълэу джэгуплэхэм яшын кьутырэу Чернышевым зэрэщыкълэщхэм даклоу джыри еджаплэм мыкълэхэрэм апае Заревскэм лыгъыплэ шашы, клэлэ-цыкълухэм янэ-ятэхэр ягъусэхэу кьутырым зэрэрачыщхэм ыкли лыгъыплэм зэрэнагъэсыщхэм илофи зэрэзэпыфэщтыр рахъухъагъ.

Адыгеим и Лышхъэ кьызырэхигъэщыгъэмклэ, социальнэ

газификациеу ипрограммэ амал зэрэлэклэ мы чыплэм щыпсэухэрэр нахьыбэу хэлэжъэнхэм пæе газ оборудованиер арыгъэуцогъэнымклэ фэгъэклотэныгъэу шылэхэм ащызыгъэгъозэ-щтхэ мобилънэ офисым илофшлэн мы лъэхъэнэ блоггъэхэм кьутырым щыригъэжыщт.

Адыгеим и Лышхъэ пшэрылхэу зэрафишылгъэм тетэу цыфхэм япсауныгъэ изытет уплъэкълэуэным пæе «Псауныгъэм имэшлокуклэ» зэджагъэхэр кьутырым кьэкълэщт. Цыфхэм лэзэгъу уцхэр алэклэгъэхъэгъэнхэм епхыгъэ лфотшлэнри зыпкъ рагъэуцощт. Псэуплэм исоциальнэ-экономикэ хэхъоныгъэкълэ министерствэхэмрэ муниципалитетхэмрэ япашэхэм пшэрылхэу гъэнэфагъэхэр афашылгъэх, федеральнэ, республикэ программэхэмклэ амалэу шылэхэр агъэфедэнхэ зэрэфаем аналэ тырарагъэдзагъ. Ащ нэмыклэу лъэлэу тхылхъуу цыфхэм зыкы-зэрафагъазэрэ пэпчъ лъэшэу аналэ тетэу зэхафынэу пшэрылхэу

афишылгъ. Шылэныгъэм а гу-хэлхэр зэкълэ щыпхырыщыгъэнхэм пæе республикэм ихэбзэ кьулыкълухэм ялофшлэнклэ ахэр зэкълэ кьыдалытэщтых.

«Зэрищыклагъэм лыкълэхъэу джырэ нэс зэшлохыгъэ мыхъугъэ лфыгъоу заулэхэм кьутырым дэххэр агъэгумэкых. Мы аужы-рэ илэсхэм кьутырым ихэхъоныгъэ икьоу аналэ тырагъэтыгъэп. Тэ типшэрылхыр лъэпкъ проектхэмрэ кьэралыгъоу программэхэмрэ яамалхэр нахь икьоу дгъэфедэнхэр ары. Ащ ишлуагъэ кьэкълэщт кьутырым щыпсэухэрэм кьалэтыгъэ лфыгъоу непэ тызтегушылагъэхэм янахьыбэр зэшлохыгъэ хъуным-клэ», — икълэхым кьылуагъ Къумпил Мурат.

Адыгеим и Лышхъэ цыфхэм ялэулахэм ыналэ зэрэтыригъэ-тырэм пæе инэу кьызырэфэ-разэхэр кьэкълэлагъэхэм кьа-луагъ, республикэм нахьышлэм ыльэныкъокълэ фэхъурэ зэхъоклыныгъэхэр хагъэунафыкыгъэх ыкли кьутырэу Чернышевым джыри нахь зэхъоклыныгъэ инхэр шлэхэу зэрэфэхъушхэм зэрэ-щыгъэгъэхэр кьалуагъ.

Адыгеим и Лышхъэ лфыгъоу кьэуцухэрэм язэшлохын ежы кьутырым щыпсэухэрэми ялахь зэрэхашылхъан фаер кьы-клигъэтхыгъ. Урысыем и Президентэу Владимир Путиним зыгъо унашъоу кьыдыгъэкълэхэрэм кьутырым щыпсэухэрэм зэрадыра-гъаштэрэм, хэушхъафыкыгъэ дзэ операциеу хэлэжъэхэрэм лэпылэгъу зэрафэхъухэрэм апае зэрафэразэр кьыхигъэщыгъ. Кьутырэу Чернышевым шыц нэбгыри 8 джырэклэ а хэушхъа-фыкыгъэ операциеу хэлэжъэ. Хабзэм икьулыкълухэм ахэм янагъохэм аналэ атырагъэтынэу АР-м и Лышхъэ пшэрылхэу кьафишылгъ.

АР-м и Лышхъэ ипресс-кьулыкълэу

Сурэтыр: АР-м псауныгъэр кьэушхъумэгъэнымклэ и Министерств.

Сабийхэм япсауныгъэ ауплъэкълэушхт

Адыгеим имедицинэ лфышлэхэм языхъыу куп клэлэцыкълэу япсауныгъэ иуплъэкълэу те-гъэпсыхъагъэу джыри Херсон хэкум и Гени-ческэ район шылэ мазэм и 15-м кьуагъэ.

Ахэр нэбгырэ 13 мэхъух — клэлэцыкълэу хирургыр, врач-педиатрхэр, врач-неврологыр, УЗИ зышлырэ врачыр, психи-атрэр, нэхэм ялазэрэр, медицинэ психологыр, фельдшер-лаборантыр, медицинэ сестрахэр ыкли водителитлу.

Апэрэ лфотшлэгъу мафэр зэрэрагъэжыгъэм фэгъэхыгъэу АР-м псауныгъэр кьэушхъумэгъэнымклэ иминистрэ ителе-грам-канал кьыщитхыгъ, ялофшлэнклэ гъэхъагъэхэр ашлынхэу афэлъэлуагъ.

Цыфымрэ гъашIэмрэ

АктылышIур гукIэгъум икъежъапI

Урысыем изаслуженнэ артистэу, Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу, композиторэу, пчынаоу Лъэцэрыкьо Кимэ кызыхъугъэр шылэ мазэм и 16-м илъэс 80 хъугъэ.

АктылышIур ыгъэшIоныр Лъэцэрыкьо Кимэ икIэсагъ. Цыфым нахъ лъапIэ зи зэрэщымIэр кыыхигъэщызэ, ащ Iоу фишэщтыр ищылэныгъэ щыцэу ылъытэщтыгъ. Сэнэхъатэу кыыхыгъэм фэщыпкъагъ.

«Ощынэмэ сигнал зыщылъ», — Лъэцэрыкьо Кимэ кыIоу иныбджэгъумэ зэхэхэу кыыхыгъэщтыгъ. — Къэмылэжыгъэр гъэIодыгъошIу, ау къэмылхъумагъэр хэтэ зыгъэIодыщтыр?

Осэпсым къуашор щызыфыхэрэм Лъэцэрыкьо Кимэ зэрэщымIыр цыфхэм ашIэщтыгъ. ИгушIуагъо кыпфилуатэ зыхъукIэ, апэ ыналэ зытыридзэщтыгъэр общественнэ мэхъанэу илэр зэрэпкыIуатэрэр ары.

Гупшысэм илъагъохэр

Лъэцэрыкьо Кимэ 1943-рэ илъэсым, мазэм и 16-м Псэйткыу кыыщыхъугъ. Хэгъэгум зоошхоу щыIорэм цыфхэм рэхъат къаритыщтыгъэп. Зэш-зыпхъухэр 7 хъуштыгъэх. Кимэ аужырэ сабыигъ. Ятэ идунай зехъожым илъэси 10-м итыгъ. Кимэ ышпхъу нахыжъэу Сарэ пчынуагъ, джэгухэр ыгъэджэгущтыгъ.

ЗэIэмэ анахыжъэу Хъарунэ шыкIэпщынэм, пщынэм, къамылым апыщэгъагъ. Орэдышхохэр пщынэмIэ кыыригъаIохэзэ, лъэпкъ шIэжым зэрэфэщэгъэр Кимэ ыгу рыхыщтыгъ. Ежыри музыкальнэ Iэмэ-псымэхэм зэрапыщагъэр икъоджэгъухэм алыIэсыщтыгъ.

МыекIопэ музыкальнэ училищым чIэхъагъ. Кимэ бэрэ кыIотэжыщтыгъ директорэу Ахэджэго Щэбан ишIуагъэIэ псынIкIэу исэнэхъат зыфигъэсэныр кыызэрэдэхъугъэр. Дзэ къулыкъур кызыеухым, МыекIуапэ кыыгъэзэжыгъ. Артист цIэрыIохэу Шъэожэ Розэ, Сэмэгугу Гошнагъо, Жэнэ Нэфсэт, Анзоркьо Чеслав, Хэшх Казбек, Бэджэ Дзэхъанэ, нэмыкIхэр зыхэтыгъэхэ ансамблэу

«Оридам» композиторэу Тхъабысымэ Умарэ зыхэIыжым, К. Лъэцэрыкьор ащ рагъэблэгъагъ. Адыгеим иартист анахъ цIэрыIохэм уахэтыным, Iоф адэпшIэным К. Лъэцэрыкьом осэшхо фишIыщтыгъ.

«Налмэсым» зырагъэблагъэм

Ансамблэу «Налмэсым» ихудожественнэ пащэу Бэшкэ-кьо Мэхъудэ зырагъэблагъэм,

Лъэцэрыкьо Кими оркестрэм илэшхъэтэтэу агъэнэфагъ. Урысыем ишIолъырхэр «Налмэсым» кыIлхъэхэзэ, Адыгеим итарихъ нахышIоу зэрагъашIэ зэрэхъугъэм К. Лъэцэрыкьом илахышIу хэлъ.

«Налмэсым» пае зэригъэфэгъэ мэкъамэхэр, лъэпкъ композициехэр «Налмэсым» имызакъоу, нэмыкI ансамблэхэми ярепертуар хагъахъэх. Анахъэу ащ ыгъэунэфыгъэр ижъырэ адыгэ орэдхэр ашымыгъупшэнхэм фэшI музыкальнэ еджа-

Адыгэ Республикэм культурэмIэ изаслуженнэ IофышIэу Нэгъуцу Аслъан. — Кимэ искусствэм ыбзэкIэ цыфхэм адэгущыIэ-щтыгъ».

К. Лъэцэрыкьом пчы-нэхэр ышIыжыщтыгъэх. Адыгэ Республикэм культурэмIэ и Министерствэ исурэт къэгъэлъэгъуапIэ Лъэцэрыкьо Кимэ ышIыгъэ шыкIэпщынэр лъэгъупхъэу чIэлъ. АР-м икIэлэцIыкIу ансамблэу «Тыжыны» зыфилорэм ихудожественнэ пащэу, лъэпкъ музыкальнэ Iэмэ-псымэхэмIэ Iэпэ-Iасэу ГъукIэ Замудин кытиIуагъ еджакIохэм Лъэцэрыкьо Кимэ ытхыгъэ произведениехэр

плэхэм ахэр ащакIунхэ зэрэфаер ары.

ЕджапIэхэм ащакIух

Адыгэ Республикэм культурэмIэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм искусствэхэмIэ икIэлэцIыкIу еджапIэу Лъэцэрыкьо Кимэ ыцIэ зыхырэр, Адыгэ Республикэм искусствэхэмIэ иколледж, нэмыкIхэри кIэщакIо фэхъухэзэ Лъэцэрыкьо Кимэ фэгъэхыгъэ зэнэкъокъухэр Адыгеим щызэхашхэ.

Адыгэ Республикэм искусствэхэмIэ икIэлэцIыкIу еджапIэу К. Лъэцэрыкьом ыцIэ зыхырэм ипащэу Анзоркьо Марзет зэриIытэрэмIэ, зэнэкъокъухэм ямэхъанэ илъэс къэс нахъ зыкIэлэты.

— КIэлэцIыкIухэр, ныбжыкIэхэр апэ районхэм ащызэнэкъокъух, хагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр ахэм къащызыхыгъэхэр МыекIуапэ щызэлэIохэ, — кIэлэцIыкIу Адыгэ Республикэм культурэмIэ и Министерствэ иотдел ипащэу, Адыгеим культурэмIэ изаслуженнэ IофышIэу Шэуджэн Бэлэ. — ИлъэситIум зэ зэнэкъокъур зэхэтэщэ. Лъэцэрыкьо Кимэ ытхыгъэ произведениехэр заулэрэ кыдэдгъэкIыжыгъэх. Зэ-лъашIэрэ композиторым, пчынаом кыыригъаIохыгъэ произведениехэр жы хъухэрэп. КIэлэцIыкIу, нэмыкI еджапIэхэм ащэлух.

Фольклорым имэхъан

Лъэцэрыкьо Кимэ адыгэ фольклорым фэгъэхыгъэу зэригъэфагъэр бэ. «Цыф лъэпкъым ыбзэр ыбзэгугу» зыфалорэ адыгэ гушIэжым Кимэ кытегушIыIэзэ кыIогагъэр сщыгъупшэрэп, — кIэлэцIыкIу

зэрашIогъэшIэгъонхэр.

«Тыжыны» зэнэкъокъу зэфэшхъафхэм ахэлажэ. Дунэе зэнэкъокъоу «Адыгэ пшъаш» зыфилорэр мыгъэ Адыгеим зыщызэхашхэм, «Тыжыным» хэт пшъашхэм, кIалэхэм адыгэ орэдэбэ кырагъэIуагъ, кIэлэцIыкIухэм аготхэу шIэныгъэлэжхэм, артистхэм, ны-тыхэм, нэмыкIхэм нэпэпIлэ сурэтхэр атырахыгъэх.

Лъэцэрыкьо Кимэ иIофшIагъэхэм ащыщыбэ кымылгъэ-гъужыгъ нахъ мышIэмэ, ишIу-шIагъэ лъэхъаным щыIодыщтэп.

Оркестрэ псаум ычIыпI

Лъэцэрыкьо Кимэ концертхэм ахэлэжыныр икIэсагъ. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистхэу Шъэожэ Розэ, Анзоркьо Чеслав, Нэхэе Тэмэрэ, нэмыкIхэм къадитыгъэ концертхэр гъашIэм жыы щыхъушхэп.

«Синан», «О унитIу», «Адыгэ хэку», фэшхъафхэм уядэлугэ Нэхэе Тэмэрэ кыIуагъэри гум рехы.

— Лъэцэрыкьо Кимэ сщыд фэдэрэ лъэныкIокIи ушIытху-нэу щытыгъ. Оркестрэ псаум ычIыпIэу ар зылытэщтыгъэхэм адесэгъаштэ.

Пщынэо цIэрыIоу Лъэцэрыкьо Кимэ фэгъэхыгъэ зэхэхъэхэр, ныбджэгъу зэлукIэгъухэр мы мафэхэм Адыгеим щыIодыщтыгъ. Ар кыдэтIытэзэ, анахъэу тызыгъэгущорэр иIофшIагъэ мэхъанэу илэр зэрэпкыIуатэрэр ары. «Адыгэ макъэм» иныбджэгъушIоу ар щытыгъ. Гъэзетеджэхэм пчыхъэзэхэхъэхэр, зэлукIэгъу гъэшIэгъонхэр афызэхатхэхэ зыхъукIэ, Лъэцэрыкьо Кимэ кыкIэлэпчIэщтыгъэх, Кимэ зыхэлэжыэрэ концертхэм цыфхэр нахыбэу къаIодыщтыгъэх. Кимэ ыгу кытемыоужырэми, иIофшIагъэхэмIэ кытхэт, тэгъэлъапIэ.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Ильэсыклэ насып

Рассказ

2022-рэ ильэсыжыэу Къэплъа-ным ильэс икыштыгъ.

Темырклэ ильэсыр мыдэиэгъэу, шл пчагъэу зэхэлыгъэми, иунэ мы такыкхэм чыплэ ригъо-тэжыштыгъэп. Унэм сьд ила-жыа, зыльэгъурэр ехъуапсэу, о къэплъэгъуэгъу чым хэт унэ-шохэм афэд, гүлэтып, зэгъэ-зэфэгъэ зэлугъэклотыгъ. Мэфэкланэри ушъагъэ: тхъачэт жьогъэ инэу бжыныфшыгъу мэ лэшур кызыпилъэсыкырэри, шыпс пльыжыбзэ шыгъагъэри (ныкы-льфыгъэм фэдэ хъун шыа) мычыжъэу шыс Темыр ышпхъу нахыклэ кыгъэсыхи, кытыри-гъэуцагъэх. Пхъэшъхъэ-мы-шъхъэхэри, хэтэрыкл зэфэшъаф-хэри гъэуцхылапэм диз. Барым дэлабэ кьодыемэ, зыфэе шьон лъэпкыри кыдихышт. Ау лым ыгу зыфаклорэ шып. Ишъхъэ-гъусэ Мэзагъо зэрымыс унэр сьд идэхъагъэу, идэгъуэгъэми, шлоголугъэп.

Хульфыгъэмрэ бзыльфыгъэм-рэ а зы мэкъэмэ лэмэ-псымэм ибзэпситлоу, ибзэпс инхэу, зыхэмыхэ мэкъамэр цыфыпсэм цызэпэклэу зылауагъэр лушыгъ. Адыгэхэри акылынчъагъэхэп, «Бзыльфыгъэ зэрымыс унэм псы чыламэр рехы» залом хэукъуагъэхэп, еж-ежырэу Бирамкъом зэриложьызэ, зифа-пэу ригъэжыагъ.

Еж кыгъэшлэгъэ ильэс 57-м мыбэмэ, маклэп физэшлокыгъэр: ил лъэкли, амали, ил унагъуи, шъхъэгъуси, лъфыгъэхэри, лъы-тэныгъи, цыфыгъи. Ау мы такыкхэм афэдэу зыфыримы-къужъэу, ыгу лъэпэрэпэу, мою бгъэм кыдэпкыштым фэдэу укьоралъэу кыхэкыгъэу, гужы-ягъэу кышлэжырэп.

Шагъоп ар, зегорэм дунаири хэпхъуани, пыпхъуани хэмыхъэу боу гупсэф тынчыгъ. Джы а зэклэ зэхэфыгъаеу зэхэшыагъ — уашъуи, чыгуи, цыфи «кьа-шъом» зэлыштагъ. Пчэдыж кышхэгъэжыагъэу ом изытет блэ зызэрихъокыгъ.

Кымаф плу умышлэнэу чы шъхъэгъушъэм ыкышъо тыгъэ кьэклотэхыпагъэм ибзыйхэр шыуджхэу мафэр кьежы, щэдж-гъо зэхэтым клэгъожыгъэу, зыкыгъэупэрэци кьэумзэхыгъ: жы пэпцлэ дыкымылыр зечъэу, зечъэу кьежы, шуклаеу чыг шьой-цый, тхъапэ тэкъожыгъи зэриджэжыгъ, зэлишлэжыгъ. Пшыгъэу, пагъэу «иудж» шигъэ-тыжы, ечэндым адэж дунаир клым-сым рэхъатыбзэ кьэхъугъ.

Чэпэзэхэогъум нэпх тельым фэдэу, цыф гу лымыхъу ошх шъэбэ дэдэм чышхъашъор кызылэгъэуцыныгъ, ащ ыуж зэпыужыпи, гъэхэ пчыхэр гум кыгъэклэу, ошъогум натрыф гъэтыплагъэу жьогъожыабэм зыкыратэкъуагъ. Гъэлъэжыгъэу, мэээ кьэхъуэгъэклэ лупшлэ плуаклэр яшхъаныгъупчъэ зэрэ-лутыр зельэгъум, Темыр ыгу джыри нахъ кызыэлуплагъ.

— Кло, ушымыт, зыгъаз, зы-гъэлсынкл! — Зыгорэм кырилоу кышыхъуэгъэу кьэхъытыгъ.

Ящэнэрэ сабыим ежэрэ тым ыгулпачлэ дунаир шыкыутэжы-штыгъ: зэ Мэзагъо чэфэу ынэ кыкылауцо, зэ гүлэу, жы кы-фыдэмышаеу, нэпсыр рикъухэу ыпашъхъэ кьэуцо... — Халат фыжхэр зышыгъ врач бзыль-фыгъэхэр «шъо хульфыгъэхэри, шьоры зэклэ лажъэр кызыпы-кырэ» алоу кыфэнэхэе чы-лэх...

«Зынахъ лъаплэ дунаим те-мытэу, дунэешхом инэфыпс сабыир кызыпкырыклэу, ар зыпсэ кьуапэ епхыгъэу, зыпкы-нэ-лынэ пстэумклэ а псэ цы-кыжыер зэхэзышлэу, дунэе лэшум ар кытезышъэрэ ным фэмышлапхэр сыда?!» — Зэ-реложы гүлэжыер ытыкынэу мо лы гъэсэгъэ лушым. Ильэс 20-м зыкыгъу ишъхъэгъусэ игумэкли, илыузи, игушлуагъуи зехишлэу, а зэклэ дигогъыным фэхъазырэу Бирамкъо Темыр чэщ шлункым хэклауадэ.

Уахътэм хигъэклэрэ шлофе-дэу, зы кьэлэ цыпэм «цутхъ-цутхъ» ригъалоу кыкли, лъэ-лэбылоу, еплуагъэкли ныбжы цыф горэми ышлэшъ мыхъунэу,

Бирамкъор пшыгъэу, пагъэу, ау тэклу нахъ зыкышлэжыгъэу шъузыр зычлэлъ сымэджэщым кьаклуи лууцагъ. Ыклэджыбэ иль телефон цыкылуми, бэшлагъэу чыежыгъэу, макъи, лъакыи кыилукырэп.

Ау хушъэн ихъэгъэ шъхъэгъу-сэм нахъ пэгъунэгъу зэрэхъуэгъэр гуми зехишлагъэу, маклэу нахъ рэхъатыгъэ. Сабыикъэхъулэ унэу щэу зэтетыр хьурэябзэу кызыпекылухъэ, ау ышлэрэ тэклу шломытэрэзэу, зытелунклэжыгъэу кызытэуцуи, пкьэу остыгъэ нэ-фым фигози сыхъатым епльыгъ. Пшыкылым ыныкыу. Мы чыплэр кьалэм шыщми умышлэнэу зэ-гъокыбз. Телефонми жыи, пси кышъэрэп. Ау лыба, Тхъэм цыгугъэу зегъэрэхъаты: «Зэклэ дэгъу хушът, зэклэ дэгъу хушът! (лае ыгу кырымыхъахъэу шлум еджэ)... Мэзагъу, тиящэнэрэ сабыирэ орырэ шъупсау зэ шъусэрэгъотыжы, дышъи, дани, гүклэгъу-шлулэгъуи, тхъагъуи шъушызгъэкленэп, жы чыли кышъоозгъэокынэп, псы кууи шъухэзгъэтынэп спсэ пытэу...»

Мыдыклэ, кьэлэ клоцым, гупсэфыгъо зилэ унагъо пэпчъ тхъэжыгъэу Ильэсыклэ мэфэклым пэгъокыштыгъ. Темыр реклокл-кыреклоклы-жыым хэтэу гупшысэ шлошызэ, зэмыжэгъэхэ ос цэлыд жьгъэир зыкыпхилоу кыритлупшыгъ. Кьегуаорэм фэд, ебгэ-лэжыгъ кьэжыагъэр — ыни, ыпи, ынэгуи, ылуи, ыпакли кыгъанэрэп, ишыпкыгъэу зыкыхэлу, кыжэ-хэкуатэ... Ежыри пшыгъэ, пагъэ. Чылыми джы нахъ кы-фырегъашлэ, ыпкынэ-лынэхэр зэкылулэх. «Сыда сылутклэ

згъахъэрэр, сызэрэпыклэрэм нэмыклэу?» — зэулчыжы. Ау псынклэу зыкышлэжышъ, зэгы-ижы: «хэгъэгъу гъунапкъэм дзэклоплэу сызылотми сцэлагъэ, сыда кьэхъуэгъэр?! Кьэбар тэрэз горэ сымышлэу лүкл лф силэштэп, ащ нахъыби ащ сэгупшысэжыын ишыклагъэп!» — Теуытэгъэ шлошъхъуныгъэр кыгъотыжы-гъэу мэлэо-лэао.

Ылыгъыми цыгъупшэжыгъэ-гъэ лэдэкъэ телефон цыкылур «кьэлъэтагъ», псынклэу, псынклэу, зэтэчэу кытео, кьэджэ... Темыр зэтэкъагъэу цыт. Зэ телефоныр зи мыхъуагъэу рэхъатыжыгъэ, ау такыкъ темышлагъэу джыри кыпидзэжыгъ.

Мо лышхоу кьухъэ джадэм фэдэр штагъэу зэклоцлпшы-хъагъ... Мыдыклэ телефон джэ-макъэм ильэс зэблэкл уахътэр зэпэбзы.

Ыгу телунклэжыи, Темыр «сы-кьэдало» ылауагъ.

Бзыльфыгъэ мэкъэ чаныбзэм тхыаклүмэр речы:

— Бирамкъо Темыра? — кьэу-пчлэ.

— Ар дэдэр ары.

— Ашыгъум, гушлуапклэр гъэ-хъазыры, пшъашъэ уи!..

— Опсэу, опсэу, сшыпхъу! — «Мэзагъо сьд... икьэбар?» ыло шлоигъуагъ, ау фызэпыгъэ-фэжыгъэп ылоштыри, зызэри-шыштыри.

— Мэзагъуи дэгъу. Сэ ренэу сыклэрытыгъ, сыфэсакыгъ, сышъхъарытыгъ сьд зэхъуи, сцлэр Саид.

Темыр зымышлэжыгъэу телефон хэгъэнагъэу мыхъэр кызырэп-кырэп дедзые, кьэубытыжы; хьурэр кыгурылорэпышъ, адрэ медсестра хъупхъэ дэдэми чыу-сыу ылозэ зыгорэхэр кьепчых...

Дунаими жы кышъэжыгъэу, рэхъатэу, фэмбэу, ос лэплэ фыжхэр кырегъэтылгъэхы.

2023-рэ ильэсыклэр кьехъэ марыш! Мэфэклым игушлэ шлэт зэрэкъалэу шъхъащыт.

Бирамкъо Темыр джы тамэ кыгъолагъэу псынклэ: игумэкл мыухыжыи, игупшысэ мышыухэри тезыжыгъэх. Гушлом кырегъа-кыи, ыпкынэ-лынэмэ псэ кьа-гъотыжыи. Ипальто чылухэр етлатэх, унасыпышломэм нахъ фэбэгъэ ин мэхъужыа?!

Кьэклэлэжыгъэу, сабыикъэ-хъулэ унэм идэпкъ лъэгъулэ еуцоллагъэу тетхэ:

«Сикласэу, шлэ слъэгъоу Мэ-загъу! Шъэуитлум ауж бэрэ сы-зэжгъэ пшъэшъэжыер кысэп-тыгъэшъ, ильэсыклэ насып ялыемклэ сыпфэраз!! — Темыр.

Зэлапклэх мы унэшхо дэпкъ лъэгъулэр джащ фэдэ бгъэу гушылэ фэбэ шъабэхэм, тхыгъа-бэм...

Ары, мы дунаир кьэзыгъэ-голурэри, зыгъэдахэрэри, зыгъэ-насыпышлорэри сабыи шхы мэкъэ зэпымыу чэфыр ары. 2023-рэ ильэсыклэм иапэрэ мафэ, тызэрагъэгъоагъэмклэ, кьэхъуэгъэр апэрэу пшъэшъ-жыи. Пшъэшъэжыер — бзыль-фыгъ, егъэжыаплэ, нэфыпс, мамыр, дэрмэн — клахъо ыкли хахъо. Бзыльфыгъэр лъэпкъ джэныкьом иухъумаклу, ны, ныбджэгъу-гъусэгъу, шъхъэгъусэ! Тэгугъэ ильэсыклэр гушлогъуа-бэм, тхъагъом, тынчыгъэм, зэ-фагъэм, зэкъошныгъэм, зэгу-рылоныгъэм ялыэсынэу, насып кьэклуаплэу зэклэ цыфлэпкы-клэ шытынэу!

...Кьэблагъ, кьэблагъ, Ильэ-сыклэ насыпыр!

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Социальнэ гумэклыгъохэр бизнес-проектхэмклэ дагъэзыжыых

Социальнэ гумэклыгъохэм ядэгъэзыжыын пэлуа-гъэхъанэу икыгъэ ильэсым икляуххэм адэж унэе предприниматель нэбгырэ 12-мэ ыкли зы хъызмэт-шлэпэ грантхэр аратыгъэх, зэклэмкли сомэ мил-лиони 6,2-рэ.

АР-м экономикэ хэхъоныгъэмклэ ыкли сатыумклэ и Министерствэ кызырэщалауагъэмклэ, предприни-мательмэ аратыгъэ грантхэмклэ псэуплэхэр бэджэн-дэу аштэнхэ е агъэцэклэжыынхэ альэкышт, лэмэ-псымэу ящыклагъэхэр, агъэпсэолъэшт техникэр

ащэфы хушът. Джащ фэдэу медтехникэу ящыклагъэр, протезно-ортопедическэ пкыгъохэр зэрагъэгъотышъ-штых, сэкъатныгъэ зилэхэр зэрэзэрэщэтхэ транс-портыр а лфым фытегъэпсыхъагъэмклэ зэблахъу-жынынэу, коммунальнэ фэлэ-фашилэмэ ауасэ атынэу амалхэр ялэштх.

«Предпринимательствэ цыкылур ыкли гурытыр» зыфилорэ лъэпкъ проектым ишлуагъэклэ 2022-рэ ильэ-сым тикъэралыгъо шылэжыэрэ хъызмэтшлэплэ мини 2,2-мэ грантхэр аратыгъэх, джы ахэм шлушлэ лф-

тхъабзэхэр зэрахъэх, социальнэ гумэклыгъоу шылэхэр нахъ маклэ зэрашыштым пылтых.

«2023-рэ ильэсым грант лэпылэгъоу шылэр кьа-гъэнэжышът. Ар кызырэтышътхэм япчъагъи зеушъом-бгъу — социальнэ хъызмэтшлэплэклэ алытагъэхэм афэдэу сэкъатныгъэ зилэ сатыушхэри а лфыгъошлум кыхэлэжыэнхэ альэкышт, грант лэпылэгъур кьа-лэжышът, ежхэм анэмыкл ялофшлэплэмэ алуыты хъумэ», — кылуагъ экономикэ хэхъоныгъэмклэ Урысыем иминистрэ игуадзэу Татьяна Илюшниковам.

Грант лэпылэгъур зытефэхэрэр, социальнэ сатыушл статусыр кыдэхыгъэным пае ишыклагъэм, а лфы-гъохэм афэгъэхыгъэ игъэклотыгъэ кьэбархэм «Мой бизнес» зыфилорэ Гупчэм зышыцагъэгъозэн альэ-кышт. Цифрэ платформэу МСП.рф. зыфилорэм «иунэе кабинет» ихъэхэрэми кьэбарыр рагъотэшт.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икьэралыгъо къулыкьухэм ялофшэн фэгъэхьыгъэ къэбарыр зэрагъэшэн альэ-кынымкIэ шэпхъэ-правовой амалэу щылэхэм яхьылагъ» зыфиIорэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2022-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м ыштагъ.

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икьэралыгъо къулыкьухэм ялофшэн фэгъэхьыгъэ къэбарыр зэрагъэшэн альэ-кынымкIэ шэпхъэ-правовой амалэу щылэхэм яхьылагъ» зыфиIорэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу N 332-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм икьэралыгъо къулыкьухэм ялофшэн фэгъэхьыгъэ къэбарыр зэрагъэшэн альэ-кынымкIэ шэпхъэ-правовой амалэу щылэхэм яхьылагъ» зыфиIорэм 2010-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 30-м къыдэкIыгъэм мыщ фэдэ зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм:

1) а 1-рэ статья мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«А 1-рэ статья. Мы Законом щыгъэфедэгъэ къэлукIэхэр

КъэлукIэ шъхьалэхэу мы Законом щыгъэфедэгъэхэр Федеральнэ законэу N 8-р зытэтэу «Къэралыгъо къулыкьухэм ыкIи чIыплэ зыгъэлорышIэжыным икьу-лыкьухэм ялофшэн фэгъэхьыгъэ къэбарыр зэлягъэ-шIэгъэнэр» зыфиIорэм 2009-рэ илъэсым мэзаем и 9-м къыдэкIыгъэм щыгъэфедэгъэхэм адештэх.»;

2) мыщ фэдэ къэлукIэ зилэ я 11-рэ статья кIэу хэгъэхьогъэнэу:

«Я 11-рэ статья. Адыгэ Республикэм икьэра-лыгъо хабзэ илофшэн фэгъэхьыгъэ къэбарыр зэлягъэшIэгъэнымкIэ агъэфедэрэ амалхэр

Адыгэ Республикэм икьэралыгъо къулыкьухэм Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэу щылэм тегъэпсыхьагъэу амалэу агъэфедэштхэр еж-ежырэу агъэуэфых.»

3) я 2-рэ статья ия 2-рэ Iахъ мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«2. Адыгэ Республикэм икьэралыгъо къулыкьухэм ялофшэн фэгъэхьыгъэ къэбарыр официалнэ сайтхэм къарагъахъэ зышIоигъо пстэуми зыщагъэгъозэным пае.»;

4) я 3-рэ статья кIуачIэ имылэжъэу лытэгъэнэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ илэ зыхъу-рэр

Официалнэу къызыхаутырэ мафэм къыщыублагъэу мы Законом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2022-рэ илъэс
N 151

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыфхэр зыщыпсэхэрэ унэхэм япхыгъэ муниципальнэ уплэкIуныр зэхашэ зыхьукIэ муниципальнэ къулыкьухэмрэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ иуполномоченнэ гъэцэкIэкIо къулыкьурэ яздэлэжъэныгъэ гъэпсыкIэу фэхъу-рэм ехьылагъ» зыфиIорэм кIуачIэ имылэжъэу лытэгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2022-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыфхэр зыщыпсэхэрэ унэхэм япхыгъэ муниципальнэ уплэкIуныр зэхашэ зыхьукIэ муниципальнэ къулыкьухэмрэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ иуполномоченнэ гъэцэкIэкIо къулыкьурэ яздэлэжъэныгъэ гъэпсыкIэу фэхъурэм ехьылагъ» зыфиIорэм кIуачIэ имылэжъэу лытэгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу N 134-р зытэтэу

«Цыфхэр зыщыпсэхэрэ унэхэм япхыгъэ муниципальнэ уплэкIуныр зэхашэ зыхьукIэ муниципальнэ къу-лыкьухэмрэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ иуполномоченнэ гъэцэкIэкIо къулыкьурэ яздэлэжъэ-ныгъэ гъэпсыкIэу фэхъурэм ехьылагъ» зыфиIорэм кIуачIэ имылэжъэу лытэгъэным фэгъэхьыгъ» зыфиIорэм 2012-рэ илъэсым чъэпыогъум и 31-м къыдэкIыгъэм кIуачIэ имылэжъэу лытэгъэнэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ илэ зыхъурэр

Официалнэу къызыхаутырэ мафэм къыщыублагъэу мы Законом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2022-рэ илъэс
N 173

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм цыфхэм ыпкIэ зыхэмьлэ медицинэ Iэпылэгъу щытыгъэнымкIэ къэралыгъо гарантиехэм ячIыплэ программэу 2003-рэ илъэсым ыкIи 2004 – 2005-рэ план чэзыухэм ательытагъэм ехьылагъ

Федеральнэ законэу N 323-р зытэтэу «Урысые Федерацием щыпсэурэ цыфхэм япсауныгъэ къэухъу-мэгъэнымкIэ лъэпсэ гъэнэфагъэхэу къызыпкыры-кIыхэрэм яхьылагъ» зыфиIорэм 2011-рэ илъэсым шэкIогъум и 21-м къыдэкIыгъэм ия 81-рэ статья те-гъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешIы:

1. Адыгэ Республикэм цыфхэм ыпкIэ зыхэмьлэ медицинэ Iэпылэгъу щытыгъэнымкIэ къэралыгъо га-рантиехэм ячIыплэ программэу 2003-рэ илъэсым ыкIи

2004 – 2005-рэ план чэзыухэм ательытагъэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икьэухъумэнкIэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм финансхэмкIэ и Министерствэ ыкIи Адыгэ Республикэм шIокI зимылэ медицинэ страхованиемкIэ и ЧIыплэ фонд программэм изэшIохын пэлухъащт мылкъум фэгъэгъэнхэу.

3. Унашъом игъэцэкIэн зэрэкорэр ыуплэкIунэу Адыгэ Республикэм псауныгъэм икьэухъумэнкIэ и Министерствэ фэгъэгъэнэу.

4. Официалнэу къызыхаутырэ мафэм къыщыгъэжъагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу ыкIи 2023-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщыублагъэу правэм ылъэны-кьокIэ щылэ хъугъэ зэфыщытыкIэхэр къыхеубытэх.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ
ипшъэрылхэр зыгъэцакIэу КIЭРЭЩЭ Анзаур

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 30, 2022-рэ илъэс
N 373

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 122-р зытэтэу «Унэ-коммунальнэ фэIо-фашIэхэм ауасэхэмкIэ 2022-рэ илъэ-сымкIэ республикэм шагъэнэфэгъэ шапхъэхэм яхьылагъ» зыфиIорэм 2022-рэ илъэсым мэкъуогъум и 7-м къыдэкIыгъэм зэхьокIыныгъэ фэшIыгъэным фэгъэхьыгъ

Урысые Федерацием псэупIэхэмкIэ и Кодекс ия 159-рэ статья ыкIи Урысые Федерацием и Прави-тельство иунашъоу N 761-р зытэтэу «Зыщыпсэхэрэ унэхэмрэ коммунальнэ фэIо-фашIэхэмрэ атефэрэ ахъщэм итынкIэ субсидиэхэр алэкIэгъэхьэгъэнхэм ехьылагъ» зыфиIорэм 2005-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 14-м къыдэкIыгъэм атегъэпсыхьагъэу Адыгэ Респуб-ликэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ышIыгъ:

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 122-р зытэтэу «Унэ-коммунальнэ фэ-Iо-фашIэхэм ауасэхэмкIэ 2022-рэ илъэсымкIэ республикэм шагъэнэфэгъэ шапхъэхэм яхьылагъ» зыфиIорэм 2022-рэ илъэсым мэкъуогъум и 7-м къы-дэкIыгъэм зэхьокIыныгъэ фэшIыгъэнэу, гуадзэхэу N 1 — 4-м ачIыплэкIэ кIэу аштэгъэ гуадзэхэр тхыгъэнхэу.

Официалнэу къызыхаутырэ мафэм къыщыубла-гъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм
и Премьер-министрэ ипшъэрылхэр
зыгъэцакIэу КIЭРЭЩЭ Анзаур

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 30, 2022-рэ илъэс
N 376

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Сабый къызыфэхъухэрэм мазэ къэс ахъщэ Iэпылэгъу ятыгъэным епхыгъэ къэралыгъо фэIо-фашIэхэр зэрэзэшIуахыштхэм и Админи-стративнэ регламент ухэсыгъэным ехьылагъ

Федеральнэ законэу N 210-р зытэтэу «Къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэIо-фашIэхэр зэшIохыгъэнхэм епхыгъэ Iофтхьабзэхэр зэрэзэхашэхэрэм ехьылагъ» зыфиIорэм 2010-рэ илъэсым бэдзэогъум и 27-м къы-дэкIыгъэм, Адыгэ Республикэм и Указэу «Сабый къызыфэхъухэрэм мазэ къэс ахъщэ Iэпылэгъу ятыгъэ-ным епхыгъэ къэралыгъо фэIо-фашIэхэмкIэ Iофыгъо заулэхэм яхьылагъ» зыфиIорэм 2022-рэ илъэсым тыгъэ-гъазэм и 21-м къыдэкIыгъэм атегъэпсыхьагъэу унашъо сэшIы:

Сабый къызыфэхъухэрэм мазэ къэс ахъщэ Iэпылэ-гъу ятыгъэным епхыгъэ къэралыгъо фэIо-фашIэхэр

зэрэзэшIуахыштхэм и Административнэ регламент гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет уч-реждениеу «Къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэIо-фашIэхэм язэшIохын фэгъэгъэгъэ Гупчэм» сабый къызыфэхъухэрэм мазэ къэс ахъщэ Iэпылэгъу ятыгъэ-ным епхыгъэ къэралыгъо фэIо-фашIэхэр зэрэзэшIуа-хыштхэм и Административнэ регламент диштэу ахэр ыгъэцэкIэнхэу.

Къэбар-правовой отделым:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкьухэм яофициалнэ ин-

тернет-сайт ригъэхъанэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ ма-къэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ къыдэкIырэ тхылъэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиIорэм къарыхъаным пае алэкигъэхъанэу.

4. ЗыкIэтхэхэрэ мафэм къыщыублагъэу мы уна-шъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 30, 2022-рэ илъэс
N 329

Тызэкъотмэ — тыльэш

Анахь дэгъуи 5-м ахэфагъ

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыл Мурат «Поем на кухне всей страной» зыфилорэ зэнэкъокъоу Урысыем ителевидение и Апэрэ канал щызэхашэгъагъэм теклоньгъэр кыщыдэзыхыгъэ фольклорнэ-этнографическэ ансамблэу «Ащэмэзым» фэгъушъуагъ «Лъэпкъ творчествэм изаслуженнэ куп» зыфилорэр кызэрэффаусыгъэм фэшл.

— *Мэфищым Кюгъэ зэнэкъокъум «Ащэмэзым» тигъэгъушъуагъ. ИлэпэлэсэныгъэкIи, артистхэм ясэнэхъатхэмкIи осэ ии къафашIыгъ,* — кыи-гуагъ Къумпыл Мурат.

Осэшл купым хэтыгъэу, тхаклоу Лариса Рубальская анахъэу кыыхигъэщырэр «Ащэмэзым» оред кыиозэ ялэпэлэсэныгъэ кыизэрагъэлъэгъуагъэр ары.

Команди 5 анахъ дэгъоу кыи-хахыгъэхэм Адыгэ Республикэм

икъэралыгъо ансамблэу «Ащэмэзыр» ащыщ.

Москва, Санкт-Петербург, КъокIыплэ Чыжъэм, нэмыкIхэм кыарыкIыгъэхэм пщэрыхъапIэм щэгъэжъэгъэ шхыныгъохэр къагъэ-лъагъоштыгъэх. Адыгеим кызынэ-сыхэм, Валдис Пельш псынклэу кыиуагъэм тыгу кыиIэтыгъ.

— *Адыгэ къуаеи нэмыкIэу Адыгеим сыда джыри кыишхыгъэр?* — кыи-гуагъ В. Пельш.

Адыгэ клалэхэу БеданыкIо

Жыиут, КIуращынэ Адам, Лышхъурэе Анзор гуубатэм кыищегъэжъагъэу шхыныгъохэм кыатегушъуагъэх. Сапый Аскэр адыгэ къуаеи еплъыкIэу фырилэр кыи-лотагъ.

Анахъэу тэ кыишхыгъэщырэр зы. ЗэкIэ мэфэкIым хэлажъэхэрэм Адыгеир ашIэ. Адыгэ къуаеи, нэмыкIхэри агъэлъапIэх. НэмыкIхъурэр гум шхъапэ зэрэфэхъурэм кыипкырыкIыхэзэ, тиланэ тель шхыныгъохэм зацэгъэгъозагъ.

Къэбэртэе-Бэлькъарым иан-

самблэу «Абрекхэм» тилъэпкъ ишхыныгъохэр къагъэлъэгъуагъэх. Ащ даклоу адыгабзэкIэ лъэпкъ мэкъэмэ чаныр къауагъ, адыгэ макъэр агъэлугъ.

Узэгъусэмэ узэрэлъэшыр, Къэбэртэе-Бэлькъарым, Адыгеим яныдэлъфыбзэ зы лъапсэ зэрилэр тиансамблэхэм къагъэлъэгъуагъ, адыгэ лъэпкъ къашъохэр, адыгэ мэкъамэхэр мэфэкI зэхыхэм щэгъэлугъэх. Зэкъош республикэхэм яадыгэ ланэхэр, лъэпкъ къашъохэр зэкIэми анахъ дэгъу-гъэхэу плъытэ хъушIт.

— *ШIоу щылэр къадэхъунэу, мамыр щылакIэр ялэу нсэунхэу ИлэсыкIэ мэфэкIым хэлэжъагъэхэм афэтIо,* — кыигуагъ «Ащэмэзым» ихудоже-ственнэ пащэу, АР-м культ-турэмкIэ изаслуженнэ ИофшIэу Бастэ Асыет.

Гандбол. Апшъэрэ купыр

Пчъагъэм зэкIэри елъытыгъэп

«АГУ-Адыиф-2» Мыекъуапэ — «Кубань-2» Краснодар — 25:37 (9:20).
Щылэ мазэм и 14-м Мыекъуапэ щызэдешлагъэх.

«АГУ-Адыиф-2»: **кълэлъпчъэ-лутыр:** Черникова; **ешлакIохэр:** Белозерова, Антонян — 1, Дэргушъау — 4, Креховецкая, Ждэ-нова, Дыды — 2, Бахъукъо, Коваленко, БзэджэжыкIо — 3,

Кравченко, Дрында — 3, Добарджич — 7.

«Кубань-2»: Лысенко — 8, Хъэкъуамэ — 6.

— Щылэ мазэм и 16-м супер-лигэм щешIэрэ гандбол командэу

«Адыифыр» «Ставропольем» Мыекъуапэ щыдешIэшт. Ащ фэшI Ангелина Куцеваловар, Къэбжь Заремэ, нэмыкIхэри «Адыиф-2-м» щешIагъэхэп, — кыигуагъ трен-нер шхъалэу Александр Реввэ.

Ялэпэлэсэныгъэ хагъэхъонымкIэ дэгъоу ешIагъэх нахъ ныбжьы-кIалохэу Дэргушъау Данэ, Викто-рия Коваленкэр, Дыды Эвелинэ, Сельма Добарджич.

ЯтIонэрэ ешIэгъур

«АГУ-Адыиф-2» — «Кубань-2» — 35:37 (19:18).

Щылэ мазэм и 15-м АР-м испорт Унэшхоу «Ошъутенэм» щызэлукIагъэх.

«Адыиф-2»: **кълэлъпчъэ-лутыр:** Черникова; **ешлакIохэр:** Белозе-рова — 6, Дэргушъау — 1, Ждэнева — 4, Дыды — 4, Кова-ленко — 7, БзэджэжыкIо — 3, Дрында — 1, Добарджич — 9, Антонян, Креховецкая, Кравчен-ко, Бахъукъо.

«Кубань-2»: Хъэкъуамэр нахъ кыхэхъыгъ.

ЯтIонэрэ зэлукIэгъум икIэу «Адыиф-2-р» нахъыбэрэ ыпэкIэ илъыгъ, ау «Кубань-2-м» клэхъа-жын ылъэкIыгъэп.

ЧыпIэхэр

1. «Лада-2» — 36
2. «ЦСКА-2» — 35
3. «Астраханочка-2» — 34
4. «Ростов-Дон-2» — 31
5. «Кубань-2» — 26
6. «Динамо-2» — 24
7. «Звезда-2» — 19
8. «Ставрополье-СУПР» — 19
9. «АГУ-Адыиф-2» — 7
10. «Луч-2» — 4
11. «Университет-2» — 2.

ЗэлукIэгъухэр

Мэзаем и 1 — 2-м «АГУ-Ады-иф-2-р» ЦСКА Москва, и 4 — 5-м «Лада-2» Тольятти Мыекъуапэ ащылукIэшт.

Зэхэзышагъэр ыкIи кыидзы-гъэкIырэр:
АР-м лъэпкъ Иофхэм-кIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэ-гъухэм адырIэ зэпхы-ныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамаIхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
385000
кы. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зылэщылэр:
385000,
кы. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм кыаIхырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахъ цIыкIунэу щытэп. Мы шапхъэ-хэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIэгъэкIожьых.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зышаушыхъатыгъэр:
УФ-м хэутын ИофхэмкIэ, телерадиокекIэтын-хэмкIэ ыкIи зэлы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыпIэ гъэIоры-шIапI, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышыхъаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кы. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи
пчъагъэр
4347
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 44

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъалэр
МэщIэкъо С. А.

Редактор шхъалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

ПшъэдэкIыжь зыхъырэ секретарыр
ЖакIэмыкIо А. З.